

Sprawozdanie z realizacji „Miejskiego Programu Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością w Kaliszu” za 2024 rok

„Miejski Program Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością w Kaliszu na lata 2023–2027” został przyjęty uchwałą NR LXIX/971/2023 Rady Miasta Kalisza z dnia 26 października 2023 r. Zgodnie z zapisami Program podlega corocznej analizie oraz przedłożeniu Radzie Miasta w terminie do 30 czerwca sprawozdania z jego realizacji za rok poprzedni. Dane poniższe zostały opracowane na podstawie szczegółowych informacji otrzymanych od podmiotów będących realizatorami poszczególnych zadań.

DZIAŁANIE NR 1 Likwidacja barier architektonicznych i urbanistycznych.

1. Inicjowanie oraz realizacja działań pod kątem przystosowywania obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób z niepełnosprawnością.

W 2024 roku Miasto Kalisz zakończyło zadanie pn. „Rozbudowa budynku Urzędu Miasta przy ul. Jasnej 2 o zewnętrzną windę” dofinansowane ze środków PFRON „Dostępna przestrzeń publiczna” w ramach projektu pn.: „Kalisz-dostępny urząd. Zapewnienie dostępności usług publicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami”.

W Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr 2 przy wejściu została umieszczona winda schodowa umożliwiającą korzystanie z budynku osobom z niepełnosprawnością.

W Szkole Podstawowej Nr 7 przebudowano toaletę na parterze, zapewniając odpowiednią przestrzeń oraz zamontowano uchwyty i urządzenia umożliwiające bezpieczne korzystanie z WC osobom poruszającym się na wózkach.

W IV Liceum Ogólnokształcącym przy wejściu do budynku szkoły została zamontowana rampa – podjazd dla osób z niepełnosprawnością.

2. Zapewnienie w nowo budowanych budynkach z udziałem środków budżetu miasta mieszkań dla potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową poruszających się przy pomocy wózków inwalidzkich (podjazdy, sanitariaty, itp.).

W 2024 roku w ramach realizacji inwestycji pn. „Przebudowa budynku biurowego wraz ze zmianą sposobu użytkowania na budynek mieszkalny wielorodzinny przy ul. Noskowskiej 9 w Kaliszu” powstało 18 lokali mieszkalnych, w tym 2 dostosowane dla osób z niepełnosprawnością.

Kaliskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o. o. w Kaliszu w 2024 roku przeprowadziło modernizację podjazdu dla osób z niepełnosprawnością ruchową przy ulicy Zacisze 13-15.

3. Dbłość przy remontach i budowach nowych dróg oraz innych inwestycjach realizowanych z udziałem środków budżetu Miasta o dostosowanie przestrzeni publicznej do potrzeb osób z niepełnosprawnością.

W 2024 roku podczas przebudowy Głównego Rynku wraz z ul. Kanonicą w ramach zadania pn. „Rewitalizacja centrum miasta Kalisza – poprawa stanu układu komunikacyjnego” wyrównano nawierzchnię oraz obniżono krawężniki (w miejscach przeznaczonych dla pieszych).

Zarząd Dróg Miejskich w Kaliszu podczas realizacji inwestycji polegających na budowie, przebudowie, rozbudowie i remoncie ulic sukcesywnie podejmuje działania celem likwidacji barier dla osób z niepełnosprawnością polegających na obniżaniu krawężników do poziomu nawierzchni jezdni, a w zakresie potrzeb osób niedowidzących i niewidomych montażu elementów punktowo wypukłych i prowadzących w rejonach przejść dla pieszych i peronów autobusowych.

4. Dofinansowywanie likwidacji barier architektonicznych w miejscu zamieszkania osób indywidualnych z niepełnosprawnością.

W 2024 roku na likwidację barier architektonicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób z niepełnosprawnością Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu przyznał dofinansowanie z PFRON w kwocie 435.948,74 zł dla 33 osób z niepełnosprawnością.

DZIAŁANIE NR 2 Likwidacja barier komunikacyjnych, technicznych i w komunikowaniu się.

1. Dostosowywanie systemu transportu do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w tym zakup busów lub usług transportowych.

Istotnym zadaniem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kaliszu na rzecz osób niepełnosprawnych jest świadczenie usług transportowych. Dzięki specjalnie przystosowanemu samochodowi, osoby niepełnosprawne z dysfunkcją narządu ruchu mają ułatwiony dostęp do placówek służby zdrowia, urzędów, placówek kulturalno-oświatowych, edukacyjnych, możliwość dojazdu na turnus rehabilitacyjny. W 2024 roku MOPS wykonał 133 usługi transportowe dla osób niepełnosprawnych.

W 2024 roku Kaliskie Linie Autobusowe Sp. z o. o. zwiększyła z 4 do 5 liczbę mikrobusów przeznaczonych do przewozu dzieci z niepełnosprawnością na podstawie umowy

z Miastem Kalisz. Ponadto wszystkie posiadane autobusy Kaliskich Linii Autobusowych (67 sztuk) obsługujące rozkład jazdy są przystosowane do przewozu osób z różnego rodzaju niepełnosprawnościami:

- wyposażone są w niską podłogę,
- posiadają stosowne oznakowanie o przystosowaniu do przewozu osób z niepełnosprawnościami,
- wyposażone są w dedykowane miejsca siedzące dla osób z niepełnosprawnościami oraz specjalne wyznaczone miejsce dla osoby na wózku inwalidzkim,
- posiadają specjalną rampę ułatwiającą wjazd wózkiem inwalidzkim,
- wyposażone są w funkcję "przyklęku" dla jeszcze łatwiejszego pokonania bariery wysokości.
- w trakcie podróży funkcjonują zapowiedzi głosowe ułatwiające orientację o etapie podróży.

Kaliskie Linie Autobusowe Sp. z o. o. przy współpracy z Wydziałem Komunikacji Urzędu Miasta Kalisza oraz firmą Trapeze Poland Sp. z o. o. przeprowadziła pilotaż systemu INTROS wspomagającego osoby niewidzące i niedowidzące w korzystaniu z publicznego transportu zbiorowego. Pilotaż odbył się w miesiącu wrześniu 2024 roku i obejmował zamontowanie urządzeń w 5 autobusach KLA poruszających się na linii autobusowej nr 1, która łączy największe w Kaliszu os. Dobrzec z os. Winiary przez centrum miasta. Do udziału w pilotażu zaproszeni zostali członkowie Koła Polskiego Związku Niewidomych w Kaliszu. W wyniku przeprowadzonego pilotażu planowane jest uwzględnienie wymagania funkcji takiego systemu przy kolejnych zakupach lub modernizacji systemów pasażerskich dla kaliskiej komunikacji miejskiej. W przypadku zakupu takiego systemu będą dodatkowo:

- montowane indywidualne kontrolki w interfejsie Kierowcy sygnalizujące osobną potrzebę wejścia lub wyjścia osoby niedowidzącej/osoby na wózku inwalidzkim niezależne od sygnału, który kierowca otrzymuje po wciśnięciu przez pasażera przycisku wewnątrz na poręczach autobusowych,
- stosowane dwie osobne aplikacje na smartfony dla osób posiadających problemy ze wzrokiem i nieposiadających problemów ze wzrokiem,
- montowane głośniki kierujące do wejścia do pojazdu wyłącznie w pierwszych drzwiach, które w przypadku komunikacji miejskiej powinny być dedykowane dla osób niewidzących i niedowidzących.

2. Poprawa dostępności do placówek prowadzących działalność na rzecz osób niepełnosprawnych, w tym poprzez zakup pojazdów dostosowanych do przewozu tych osób.

W 2024 roku Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 2 w Kaliszu w ramach likwidacji barier komunikacyjnych realizował dowożenie dzieci i młodzieży do placówek oświatowych.

W 2024 roku Środowiskowy Dom Samopomocy „TULIPAN” w celu zapewnienia swobodnego przemieszczania się, a tym samym aktywnego uczestnictwa w życiu

społecznym, umożliwił swoim podopiecznym możliwość korzystania z usług transportowych. Tym działaniem objęto 27 osób, w tym 7 osób poruszających się na wózkach inwalidzkich.

W ramach „Programu wyrównywania różnic między regionami III” podpisano umowę z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na realizację zadania „Rewitalizacja pomieszczeń Warsztatu Terapii Zajęciowej przy ul. Granicznej 20 w Kaliszu” prowadzonego przez Fundację Inwalidów i Osób Niepełnosprawnych „Miłosierdzie”. W ramach umowy rozpoczęto prace modernizacyjne wszystkich pomieszczeń WTZ, przebudowę łazienek oraz wykonanie zadaszenia wejścia do budynku. Łączna wartość projektu wyniosła 143.781,05 zł, w tym 115.024,84 zł - środki dofinansowane z PFRON, 28.756,21 zł - środki własne Fundacji (w tym 15.000 zł pozyskane z budżetu Miasta w ramach konkursu ofert na wkłady własne). Zakończenie powyższego przedsięwzięcia zaplanowane jest na trzeci kwartał 2025 roku.

3. Zwiększanie i dostosowywanie ilości miejsc parkingowych dla osób z niepełnosprawnością.

Zarząd Dróg Miejskich w Kaliszu w 2024 roku wykonał i oznakował na terenie miasta 9 nowych miejsc parkingowych przeznaczonych dla osób z niepełnosprawnością.

4. Usuwanie barier w komunikowaniu się: szkolenie pracowników urzędów i instytucji publicznych w zakresie posługiwania się językiem migowym, instalowanie pętli indukcyjnych dla osób niedosłyszących, umieszczenie informacji metodą Braille’a, usługa tłumacza języka migowego.

Na stronie internetowej www.kalisz.pl w 2024 roku kontynuowano działanie platformy tłumacza polskiego języka migowego on-line. Usługa jest bezpłatna i nie wymaga wcześniejszego umówienia się na wizytę, odbywa się w czasie rzeczywistym. Można z niej skorzystać w dowolnym miejscu, mając dostęp do komputera z internetem i kamerą, w takiej sytuacji tłumacz pośredniczy telefonicznie pomiędzy osobą niesłyszącą a pracownikiem urzędu. Z usługi można również skorzystać bezpośrednio w Urzędzie Miasta Kalisza udając się na wyznaczone stanowiska, przy których pracownik połączy się z tłumaczem polskiego języka migowego. W budynkach Urzędu Miasta zainstalowanych jest 8 pętli indukcyjnych, a pomieszczenia są oznaczone metodą Braille’a.

5. Dofinansowanie do kosztów zakupu sprzętu i urządzeń ułatwiających osobom z niepełnosprawnością komunikowanie się (np. aparaty słuchowe, faksy, komputer-internet).

W 2024 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu dofinansował ze środków PFRON zakup przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych, tj. na zakup aparatów słuchowych oraz wkładek usznych przyznano kwotę 521.479 zł dla 334 osób niepełnosprawnych. Kwota dofinansowania zakupu komputerów, tabletów, tabletów

z programem „Mówik” oraz telefonów komórkowych w ramach likwidacji barier w komunikowaniu się wyniosła 55.169,44 zł dla 29 osób niepełnosprawnych. Natomiast w ramach dofinansowania zakupu sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania (np. komputerów, smartfonów, drukarek itp.) w ramach programu „Aktywny Samorząd” MOPS przyznał kwotę 94.764,70 zł dla 17 osób niepełnosprawnych.

W 2024 roku Dom Pomocy Społecznej w Kaliszu dofinansował 11 mieszkańcom zakup sprzętu i pomocy rehabilitacyjnych w tym: aparatów słuchowych. Łączna wysokość dofinansowania wyniosła 3.044,40 zł.

6. Dofinansowanie do kosztów zakupu sprzętu i urządzeń dostosowującego samochody do indywidualnych potrzeb osób z niepełnosprawnością i jego montażu.

W 2024 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu w ramach programu „Aktywny Samorząd” dofinansował 2 osobom z niepełnosprawnością zakup i montaż oprzyrządowania do posiadanego samochodu na kwotę 8.495,90 zł.

DZIAŁANIE 3. Wyrównywanie szans edukacyjnych i rozwojowych dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością.

1. Organizacja kształcenia specjalnego w placówkach specjalnych oraz oddziałach integracyjnych utworzonych w placówkach ogólnodostępnych.

W roku szkolnym 2024/2025 we wszystkich kaliskich jednostkach oświatowych, zarówno w placówkach specjalnych, jak i w oddziałach integracyjnych funkcjonujących w placówkach ogólnodostępnych, kształciło się 1234 uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

W ramach działań mających na celu poprawę dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, Zespół Szkolno-Przedszkolny Nr 4 dysponuje salą rehabilitacyjną przeznaczoną dla uczniów wymagających specjalistycznego wsparcia oraz wyposażony jest w rozwiązania umożliwiające likwidację barier architektonicznych, takie jak winda oraz podjazdy dla wózków inwalidzkich.

2. Poprawa dostępności do placówek oświatowych dla osób z niepełnosprawnością, w tym dowożenie dzieci i młodzieży do placówek oświatowych.

W 2024 roku Kaliskie Linie Autobusowe Sp. z o. o. zwiększyła z 4 do 5 liczbę mikrobusów przeznaczonych do przewozu dzieci z niepełnosprawnością na podstawie umowy z Miastem Kalisz. Mikrobusy w 2024 roku przejechały 67.753 kilometry, w ramach których regularnie dowoziły 87 dzieci z niepełnosprawnością do 3 szkół.

W Szkole Podstawowej Nr 7 została utworzona specjalna strefy ciszy, która jest miejscem przyjaznym dla uczniów z nadwrażliwością sensoryczną lub z zaburzeniami koncentracji, w którym mogą oni spędzić czas w spokojniejszym, mniej hałaśliwym środowisku.

3. Dostosowywanie oferty edukacyjnej w zakresie szkolnictwa zawodowego do aktualnych potrzeb.

Uczniowie Branżowej Szkoły Zawodowej Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego Nr 1 uczą się w zawodach: kucharz, pomocnik pomocniczy obsługi hotelowej, monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie, pracownik pomocniczy gastronomii. W ramach Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego Nr 2 funkcjonuje Technikum nr 5 dla Młodzieży Słabo Słyszącej i Niestyszącej w Kaliszu zawód: technik fotografii i multimediiów.

4. Wspieranie kształcenia ustawicznego dorosłych osób z niepełnosprawnością.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach środków PFRON w okresie od 28.05.2024 roku do 31.12.2024 roku wypłacił 38 osobom dofinansowanie do uzyskania wykształcenia na poziomie wyższym w ramach programu „Aktywny Samorząd” na kwotę 142.744,07 zł.

5. Wspieranie innowacyjnych rozwiązań edukacyjnych na rzecz osób niepełnosprawnych.

W 2024 roku w Kaliszu zrealizowano szereg innowacyjnych działań edukacyjnych na rzecz osób z niepełnosprawnościami, koncentrując się na dostosowaniu oferty edukacyjnej oraz wprowadzeniu nowoczesnych technologii wspomagających. W ramach projektu finansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego, 14 przedszkoli w Kaliszu zostało objętych wsparciem mającym na celu podniesienie jakości oferty edukacyjnej. W ramach projektu przewidziano m. in. szkolenia dla nauczycieli z zakresu pedagogiki specjalnej, w tym pracy z dziećmi z autyzmem, zespołami psychopodobnymi oraz dziećmi z trudnościami w uczeniu się. Dodatkowo, dzieci uczęszczające do tych placówek miały możliwość uczestniczenia w zajęciach dodatkowych rozwijających ich kompetencje, takich jak robotyka, oraz korzystania z wyposażonych sal i materiałów dydaktycznych.

W obszarze technologii wspomagających, Kalisz wyróżniał się jako pionier w Polsce, testując aplikację INTROŚ, która ma na celu poprawę dostępności transportu publicznego dla osób niewidomych i niedowidzących. Aplikacja umożliwia m. in. zdalne sprawdzenie rozkładu jazdy oraz informowanie kierowcy autobusu o obecności pasażera wymagającego pomocy, co znacząco ułatwia podróże osobom z niepełnosprawnościami wzrokowymi.

Ponadto, w Kaliszu działa Ośrodek Wsparcia i Testów (OWiT), jedyny taki ośrodek w

Wielkopolsce, który oferuje bezpłatny dostęp do nowoczesnych technologii wspomagających. Ośrodek dysponuje specjalistycznym sprzętem, takim jak Cyber Oko, drukarki brajlowskie czy lupy elektroniczne.

W Szkole Podstawowej Nr 7 zainstalowano tablice interaktywne w klasach, które mają funkcje powiększenia tekstu, zmiany kolorystyki wyświetlania oraz ustawienia jasności kontrastu wyświetlacza. Dla uczniów z orzeczeniem z niepełnosprawnościami opracowywany jest indywidualny plan, który uwzględnia ich potrzeby edukacyjne i rozwojowe. W 2024 roku 15 uczniów posiadało orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego.

W Szkole Podstawowej Nr 14 zakupiono pomoce dydaktyczne i terapeutyczne oraz „Aktywną tablicę”.

W Szkole Podstawowej Nr 16 prowadzone były innowacje pedagogiczne na zajęciach rewalidacyjnych „Rewalidacja bez kart pracy” oraz „Ciaśtotapia”.

6. Prowadzenie specjalistycznego poradnictwa dla rodziców/opiekunów dzieci z niepełnosprawnością.

W 2024 roku Poradnia Psychologiczno–Pedagogiczna nr 1 w Kaliszu przeprowadzała badania diagnostyczne w zakresie wczesnego diagnozowania i wspomagania dzieci z niepełnosprawnością. Ogółem poradnia wydała 492 orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego oraz 73 opinie o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju.

W szkołach podstawowych, ponadpodstawowych oraz w Specjalnych Ośrodkach Szkolno-Wychowawczych prowadzone były indywidualne konsultacje psychologiczne i pedagogiczne dla rodziców i opiekunów uczniów zgodnie z indywidualnymi potrzebami zainteresowanych.

7. Rozwój diagnostyki w zakresie wczesnego diagnozowania i wspomagania dzieci z niepełnosprawnością.

Poradnia Psychologiczno–Pedagogiczna nr 1 w Kaliszu doposażyła specjalistów w najnowsze narzędzia (4 sztuki) diagnostyczne Karty Oceny Rozwoju Psychomotorycznego Dziecka od 1 miesiąca życia do 9 roku życia, zakupiła narzędzie ADOS–2 do diagnozy zaburzeń ze spektrum autyzmu. Ponadto przeszkolono 5 specjalistów w zakresie stosowania narzędzia KORP oraz przeszkolono 4 specjalistów w zakresie stosowania narzędzia ADOS–2.

DZIAŁANIE NR 4 Aktywizacja zawodowa i poprawa sytuacji osób z niepełnosprawnością na rynku pracy.

1. Promowanie zatrudnienia osób z niepełnosprawnością na otwartym rynku

pracy.

Powiatowy Urząd Pracy w Kaliszu realizował projekt "Wsparcie w zatrudnieniu w powiecie kaliskim (II)", współfinansowany z Funduszy Europejskich. Projekt ten skierowany był do osób pozostających bez pracy, w tym osób z niepełnosprawnościami, i oferował różnorodne formy wsparcia, takie jak szkolenia, staże czy dofinansowanie do podjęcia działalności gospodarczej.

2. Szkolenia dla osób z niepełnosprawnością (umożliwiające zdobycie dodatkowych kwalifikacji zawodowych lub przekwalifikowanie zawodowe) zgodnie z ich możliwościami psychofizycznymi oraz potrzebami rynku pracy.

W 2024 roku Powiatowy Urząd Pracy przeprowadził szkolenia dla 3 osób z niepełnosprawnością na łączną kwotę 18.383,50 zł.

W 2024 roku w Spółdzielni Socjalnej „Zielony Kalisz” oprócz zatrudnienia Spółdzielnia zapewniała osobom z niepełnosprawnością możliwość zdobywania nowych kwalifikacji zawodowych oraz ich zmiany poprzez różnego rodzaju szkolenia i kierowanie pracowników na kursy zawodowe.

3. Szkolenia dla pracodawców zatrudniających osoby z niepełnosprawnością.

W 2024 roku powyższe działanie nie było realizowane.

4. Dofinansowanie tworzonych i istniejących miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnością.

W 2024 roku w Domu Pomocy Społecznej w Kaliszu kontynuowano funkcjonowanie stanowiska pracy praczki dla osoby niepełnosprawnej, które zostało utworzone w 2022 roku. Na wyposażenie tego stanowiska pracy dla osoby niepełnosprawnej DPS w Kaliszu otrzymał kwotę 60.000 zł. ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

5. Dofinansowanie kosztów podjęcia działalności gospodarczej przez osoby z niepełnosprawnością.

W 2024 roku nie złożono wniosków dotyczących przyznania środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej przez osoby z niepełnosprawnościami.

6. Doradztwo i pośrednictwo pracy na potrzeby osób z niepełnosprawnością.

W ramach realizacji ustawowych zadań Powiatowy Urząd Pracy objął pośrednictwem pracy 294 nowo zarejestrowanych osób niepełnosprawnych, z kolei z usług doradcy zawodowego skorzystało 15 niepełnosprawnych mieszkańców Kalisza.

Powiatowy Urząd Pracy w 2024 roku objął aktywnymi programami rynku pracy 36 osób niepełnosprawnych z terenu miasta Kalisza, w tym:

Lp	Forma wsparcia	Ilość osób	Kwota wydatku poniesiona w 2024 r. (zł)	Kwota wydatku, która zostanie poniesiona w 2025 r. (zł)
1.	Prace interwencyjne	2	11.488,07	
2.	Roboty publiczne	6	113.886,82	20.627,71
3.	Staże	6	65.607,89	6.306,43
4.	Szkolenia	3	18.385,50	
5.	Prace społecznie użyteczne	8	10.845,72	
6.	Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej	7	345.951,00	
7.	Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy	4	120.000,00	

7. Dofinansowanie kosztów płatnego szkolenia zawodowego osoby z niepełnosprawnością ponoszonych przez pracodawcę tej osoby.

W 2024 roku powyższe działanie nie było realizowane.

8. Wspieranie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej, zatrudniających osoby z niepełnosprawnością.

W 2024 roku w Spółdzielni Socjalnej „Zielony Kalisz” zatrudnione były 4 osoby z niepełnosprawnością. Osoby z niepełnosprawnością mają w Spółdzielni możliwość korzystania ze wsparcia prawnika, psychologa, psychiatry oraz terapeuty od uzależnień. W ramach działalności spółdzielni oferuje swoim pracownikom także wsparcie medyczne w postaci rehabilitacji usprawniającej.

DZIAŁANIE NR 5 Wspieranie usług medycznych, rehabilitacyjnych i specjalistycznych.

1. Realizacja programów/działań z zakresu edukacji zdrowotnej.

W 2024 roku w Kaliszu zrealizowano szereg programów edukacji zdrowotnej, obejmujących różne grupy wiekowe i obszary zdrowia. Wśród nich wyróżniały się inicjatywy skierowane do dzieci, młodzieży, dorosłych oraz seniorów.

Miasto Kalisz udzieliło w 2024 roku dotacji na zadanie „Aktywizacja psychiczna i fizyczna oraz edukacja zdrowotna osób w wieku emerytalnym” dla:

- Stowarzyszenia Uniwersytet Trzeciego Wieku „Calisia” w wysokości 85.000 zł dla 436 osób,
  - Stowarzyszenia Kaliski Klub „Amazonki” w wysokości 15.000 zł dla 30 osób.
- Program ten miał na celu wsparcie organizacji pozarządowych w prowadzeniu działań edukacyjnych i aktywizujących dla osób starszych.

Ponadto członkinie kaliskiego Stowarzyszenia Amazonek aktywnie włączały się w organizację „Białych Sobót”, oferując wsparcie emocjonalne, dzielenie się doświadczeniem oraz promując profilaktykę raka piersi.

2. Wspieranie zróżnicowanych form rehabilitacji, w tym działalności warsztatów terapii zajęciowej.

W 2024 roku w Kaliszu kontynuowano rozwój i wsparcie zróżnicowanych form rehabilitacji dla osób z niepełnosprawnościami, ze szczególnym uwzględnieniem działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej (WTZ). Te placówki odgrywają kluczową rolę w integracji społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnościami, oferując kompleksowe programy rehabilitacyjne dostosowane do indywidualnych potrzeb uczestników. Kaliskie placówki Warsztatów Terapii Zajęciowej prowadzone są przez podmioty pozarządowe, tj.: Fundację Inwalidów i Osób Niepełnosprawnych „Miłosierdzie” (przy ul. Granicznej 20 i ul. Złotej 21) oraz Zgromadzenie Zakonne Małe Dzieło Boskiej Opatrzności – Orioniści (przy ul. Kościuszki 24). W 2024 roku zapewniły 95 osobom z niepełnosprawnością uczestnictwo w terapii zajęciowej stwarzając możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskiwania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Wartość zadania wyniosła 3.201.120 zł.

Miasto Kalisz udzieliło w 2024 roku dotacji na zadanie pn: „Działania w zakresie rehabilitacji osób niepełnosprawnych” dla:

- Stowarzyszenia Kaliski Klub „Amazonki” w wysokości 48.000 zł na realizację zadania publicznego pn. „Sprawna JA”. Projekt ten był w pełni finansowany przez Miasto Kalisz i skierowany do osób z niepełnosprawnościami. W ramach projektu organizowane były różnorodne zajęcia rehabilitacyjne, w tym aerobik w wodzie oraz warsztaty plastyczne, takie jak malarstwo, quilling i decoupage. Z projektu skorzystało 110 osób.
- Fundacji Na Rzecz Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym „Nowa Nadzieja” w wysokości 20.000 zł dla 40 osób.
Zajęcia te miały na celu poprawę kondycji fizycznej i psychicznej uczestników oraz integrację społeczną.

Centrum Opiekuńczo–Mieszkalne w Kaliszu jest jednostką organizacyjną Miasta Kalisza świadczącą usługi opiekuńcze dorosłym osobom niepełnosprawnym, które realizowane są w ramach pobytu dziennego dla 40 osób i całodobowego dla 2 osób. Centrum przeznaczone jest dla dorosłych mieszkańców Kalisza posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności lub posiadających orzeczenie traktowane na równi z orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu

niepełnosprawności. Opiekę i wsparcie w COM w 2024 roku otrzymało 58 osób niepełnosprawnych, w którym zapewnia się między innymi:

- terapię zajęciową indywidualną i grupową, m. in. socjoterapię: trening interpersonalny, trening samoobsługi, trening emocjonalny, trening umiejętności społecznej, trening kulinarny, siłwoterapię,
- terapię mowy/czytania, terapię pisania, arteterapię: malarstwo i rysunek, papieroplastykę, muzykoterapię, filmoterapię, ergoterapię, ludoterapię;
- terapię ruchową tj. grupowe ćwiczenia ogólnousprawniające;
- zajęcia indywidualne i grupowe w zakresie fizjoterapii.

W Domu Pomocy Społecznej w Kaliszu funkcjonuje Centrum Wsparcia Seniora „Od nowa”, z którego usług w 2024 roku skorzystało 30 uczestników.

W roku 2024 uczestnicy Środowiskowego Domu Samopomocy „Tulipan” objęci zostali różnymi formami rehabilitacji z wykorzystaniem sprzętu, który jest dostępny w Ośrodku, a także sprzętu usprawniania ogólnego znajdującego się w ogrodzie. Jednostka zatrudnia dwóch fizjoterapeutów, którzy są odpowiedzialni za organizowanie i prowadzenie fizjoterapii z uczestnikami Ośrodka. Rehabilitacja ruchowa prowadzona w ŚDS w ubiegłym roku obejmowała także dodatkowe zajęcia poza Ośrodkiem, uczestnictwo w różnego rodzaju wydarzeniach o charakterze sportowym oraz dodatkowe usługi, np. masaże.

W ramach działalności fizjoterapeutycznej wykonano między innymi:

- 2008 zabiegów kinezyterapii,
- 4 zajęcia z hydroterapii,
- 77 zajęć gimnastycznych grupowych przy muzyce,
- 10 zabiegów lampą Solux.

Zgodnie z wcześniej zaplanowanym tygodniowym rozkładem zajęć oraz zgodnie z rocznym planem pracy w Ośrodku, uczestnicy korzystali z następujących treningów:

- funkcjonowania w codziennym życiu – 1208 treningów,
- procesów orientacyjno - poznawczych – 1208 treningów,
- umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów – 287 treningów,
- umiejętności spędzania wolnego czasu – 1040 treningi,
- w ramach terapii ruchowej – 543 treningów,
- komunikacyjne z wykorzystaniem AAC – 331 treningów,
- polisensoryczne w Sali doświadczania świata – 268 treningów,

Liczba odbiorców działań w zakresie aktywizacji społecznej- 51

Liczba odbiorców szkoleń – 24 osoby, z czego 17 osób merytorycznie zaangażowanych w organizowanie i prowadzenie oddziaływań terapeutycznych.

3. Promowanie postaw włączenia społecznego i postaw prozdrowotnych w zakresie zapobiegania niepełnosprawności.

W 2024 roku Dzienny Dom Pomocy Społecznej realizował swoje dwa podstawowe cele: pomoc w zaspokajaniu niezbędnych, codziennych potrzeb seniorów, a także przeciwdziałanie izolacji społecznej seniorów. W ubiegłym roku pomoc w zaspokajaniu niezbędnych, codziennych potrzeb życiowych podopiecznym DDPS polegała na zapewnianiu posiłków, umawianiu telefonicznych wizyt i teleporad lekarskich, pomoc przy pisaniu różnego rodzaju dokumentów, wykonywaniu zakupów internetowych, a także szeroko rozumianej pracy socjalnej.

Natomiast w zakresie przeciwdziałania izolacji społecznej seniorów DDPS posiada bogatą ofertę zajęć dla osób starszych, tj.: codzienna gimnastyka, nordic walking, język angielski, zajęcia z obsługi komputera i telefonu, zajęcia plastyczne, ergoterapia, muzykoterapia, zajęcia tematyczne, zajęcia kulinarne, gry i zabawy, kino klubowe, ćwiczenia pamięci, zajęcia terapeutyczne, zajęcia zdrowotne. W DDPS funkcjonuje również klub brydżowy, koło teatralne a także chór. DDPS współpracuje z różnymi jednostkami takimi jak szkoły, przedszkola, czy biblioteki, co pozwoliło na międzypokoleniową integrację.

W 2024 roku DDPS pomagał w składaniu wniosków o dofinansowanie z programu PFRON na turnusy rehabilitacyjne, do zaopatrzenia ortopedycznego i likwidacji barier architektonicznych w mieszkaniach osób niepełnosprawnych.

W DDPS z orzecznym stopniem niepełnosprawności znajdowało się:

- w stopniu lekkim – 10 podopiecznych
- w stopniu umiarkowanym – 37 podopiecznych
- w stopniu znacznym – 28 podopiecznych.

4. Wspieranie rodzin osób z niepełnosprawnością w sprawowaniu opieki, w tym w zakresie opieki wytchnieniowej.

W 2024 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu realizował program pn. „Opieka wytchnieniowa dla Jednostek Samorządu Terytorialnego” – edycja 2024. Program finansowany ze środków Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej i skierowany był do członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności lub osobami z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności oraz orzeczeniem równoważnym, którzy wymagają wsparcia w postaci doraźnej, czasowej przerwy w sprawowaniu bezpośredniej opieki. Dzięki realizacji programu w 2024 roku wsparciem objęto 61 uczestników Programu w ramach modułu wsparcia dziennego: 53 opiekunów/członków rodzin osób dorosłych o znacznym stopniu niepełnosprawności oraz 8 rodziców/opiekunów/członków rodzin dzieci do 16 roku życia posiadających orzeczenie o niepełnosprawności. Wsparcie to wykonane zostało w miejscu zamieszkania osób z niepełnosprawnością.

W ramach modułu Programu dot. wsparcia całodobowego opieką objęto łącznie 5 osób: 4 opiekunów/członków rodzin osób dorosłych o znacznym stopniu niepełnosprawności oraz 1 rodzic/opiekun/członek rodziny dzieci posiadających orzeczenie o niepełnosprawności. Wsparcie w postaci opieki całodobowej wykonano poprzez zlecenie usług opieki wytchnieniowej w postaci 14 dniowego „turnusu” dla osoby z niepełnosprawnością w placówkach zapewniających całodobową opiekę. Do realizacji powyższych zadań

zatrudniono 49 osób pełniących rolę opiekuna osoby z niepełnosprawnością. Zrealizowano łącznie 7.808 godzin usług opieki wytchnieniowej. Na ten cel wydano kwotę 389.073,54 zł.

Głównym celem działania Centrum Opiekuńczo–Mieszkalnego w Kaliszu jest wzmocnienie dotychczasowego systemu wsparcia poprzez rozszerzenie usług dla dorosłych osób niepełnosprawnych, mieszkańców Kalisza, umożliwienie im niezależnego, samodzielnego i godnego funkcjonowania na miarę możliwości i potrzeb osób niepełnosprawnych, poprawa jakości ich życia w środowisku lokalnym poprzez zapewnienie dostępności do Centrum w pobliżu ich miejsca zamieszkania, a także zapewnienie uczestnikom pomocy adekwatnej do potrzeb i możliwości wynikających z wieku i stanu zdrowia polegającej na zaspakajaniu potrzeb zdrowotnych, pielęgnacyjnych, zapobiegania wtórnym powikłaniom z zakresu stymulowania i rozwijania sprawności ruchowej, kompetencji poznawczych oraz społecznych. Osoby korzystające z pobytu dziennego i całodobowego mają zapewnione między innymi usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze i rehabilitację. Świadczone usługi dostosowane są do stanu zdrowia i możliwości samoobsługi. Pracownicy Centrum wspierają uczestników w załatwianiu spraw urzędowych, zapewniają transport do placówek medycznych jak również pomagają w czynnościach życia codziennego. Centrum zapewnia uczestnikom poczucie bezpieczeństwa, komfortu, odpoczynku, pielęgnowania relacji z innymi uczestnikami, rodziną i przyjaciółmi. Liczba pomieszczeń w Centrum przeznaczonych do wspólnych zajęć umożliwia prowadzenie różnorodnych działań rozwijających zainteresowania uczestników, zapewniających odpoczynek, usprawnianie i ćwiczenia relaksacyjne. Osoby przebywające na zasadzie pobytu dziennego oraz całodobowego, mają zapewnioną niezbędną opiekę i wsparcie adekwatne do ich potrzeb i stanu zdrowia oraz dostęp do codziennej rehabilitacji co jest niezwykle ważne w przypadku osób niepełnosprawnych. Ponadto mieszkańcy w ramach świadczonych przez COM usług mogą korzystać z indywidualnej i grupowej terapii zajęciowej, w ramach której każdego dnia rozwijane są ich zainteresowania. Biorą udział w zajęciach kulinarnych, wspólnych spacerach, wyjściach do kina itp.

5. Zwiększenie dostępności do sprzętu rehabilitacyjnego.

W 2024 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu dofinansował ze środków PFRON zakup sprzętu rehabilitacyjnego dla 79 osób niepełnosprawnych na łączną kwotę 221.773,39 zł.

Szkoła Podstawowa Specjalna nr 19 w Kaliszu w 2024 roku prowadziła Ośrodek Wsparcia i Testów (OWiT), w którym wszystkie osoby posiadające orzeczenie o niepełnosprawności bez względu na swój wiek mogły skorzystać z technologii asystujących, które pomagają im w codziennym życiu. W Ośrodku Wsparcia i Testów można było uzyskać specjalistyczną poradę/konsultację m. in. neurologopedy, psychologa, rehabilitanta i wielu innych. W ośrodku funkcjonowała wypożyczalnia sprzętu, który można wypożyczyć na podstawie orzeczenia o niepełnosprawności. Osoby, które mają takie orzeczenie mogły zgłosić się bezpośrednio lub poprzez System Obsługi Wsparcia (SOW). Ponadto szkoła prowadziła

bezpłatną wypożyczalnię sprzętu rehabilitacyjnego w której można wypożyczyć wózki inwalidzkie, balkoniki, kule, łóżka rehabilitacyjne.

6. Prowadzenie usług opiekuńczych i specjalistycznych dla osób z niepełnosprawnością oraz usług asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej.

W 2024 roku Miasto Kalisz w ramach programu „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej” otrzymało środki finansowe z Funduszu Solidarnościowego na realizację usług asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej, jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla pełnoletnich osób niepełnosprawnych z orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności lub z orzeczeniem równoważnym do wyżej wymienionych oraz dzieci do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Zgodnie z umową nr 32/2024/AOON Wojewoda Wielkopolski przekazał dotację w kwocie 1.723.290 zł na realizację zadań określonych w Programie, tj.: możliwość skorzystania przez osoby z niepełnosprawnością z pomocy asystenta przy wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym, stymulowanie osoby z niepełnosprawnością do podejmowania aktywności i umożliwienie prawa do niezależnego życia, przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność i umożliwienie uczestnictwa w życiu lokalnej społeczności np. poprzez udział w wydarzeniach społecznych, kulturalnych, rozrywkowych czy sportowych, wspieranie niepełnosprawnych uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi także w innych wymiarach życia i funkcjonowania społecznego. Podmiotem realizującym Program był MOPS.

Zatrudniono 76 asystentów osób niepełnosprawnych, którzy mieli pod opieką 96 osób, z czego 43 osoby posiadały znaczny stopień niepełnosprawności z niepełnosprawnością sprzężoną, 44 osoby posiadało znaczny stopień niepełnosprawności, 3 osoby miało niepełnosprawność w stopniu umiarkowanym sprzężonym, 3 osoby miało niepełnosprawność w stopniu umiarkowanym i 3 dzieci w wieku do 16 r. ż. z orzeczeniem o niepełnosprawności. Realizację programu rozpoczęto w lutym 2024 roku, a zakończono w grudniu 2024 roku, zrealizowano 35.785 godzin usług asystenckich. Na ten cel wydano kwotę 1.693.832,68 zł.

Wydatki na specjalistyczne usługi opiekuńcze w całości dofinansowane ze środków Wojewody Wielkopolskiego w 2024 roku wyniosły 1.767.000 zł (na dorosłych 738.000 zł, na dzieci 1.029.700 zł). Z tej formy pomocy skorzystało w 2024 roku 99 osób. Liczba świadczeń - specjalistycznych usług opiekuńczych łącznie wyniosła 23.932 godziny, w tym dla dzieci 10.290 i dla dorosłych 13.642.

Pomoc w formie usług opiekuńczych przysługuje osobom samotnym, usługi mogą być przyznane także osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, nie może takiej pomocy zapewnić. W Kaliszu pomoc w formie usług opiekuńczych świadczą 2 organizacje pozarządowe: Wielkopolski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża i Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Rejonowy w Kaliszu, które zostały wyłonione w ramach konkursu ofert, przygotowywanego przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu. Łącznie na realizację usług opiekuńczych w 2024 roku wydatkowano 6.127.782 zł.

7. Prowadzenie specjalistycznego poradnictwa prawnego, psychologicznego oraz rodzinnego.

W 2024 roku w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej Nr 1 zrealizowano dwie grupy wsparcia dla rodziców: dzieci z niepełnosprawnościami – liczba uczestników 15, dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu – liczba uczestników 15.

Uczestnicy Środowiskowego Domu Samopomocy „Tulipan” objęci są poradnictwem psychologicznym oraz psychiatrycznym. Nad całością wsparcia specjalistycznego czuwają członkowie Zespołu wspierająco-aktywizującego odpowiedzialni za opracowywanie i realizację indywidualnych planów postępowania wspierająco-aktywizującego. Przygotowano i opracowano po 49 indywidualnych planów wspierająco-aktywizujących oraz dokonano 49 ocen realizacji planów na pierwsze i drugie półrocze 2024. W ramach wsparcia psychologicznego w ŚDS na bieżąco organizowano wsparcie psychologiczne dla uczestników oraz rodziców/opiekunów oraz pomoc lekarza psychiatry. Ilość zajęć indywidualnych o charakterze wsparcia psychologicznego wynosiła 229, grupowych 29. Ze stałej pomocy lekarza psychiatry korzystało 18 uczestników, wszystkim uczestnikom oraz ich rodzicom/opiekunom udzielane było bieżące wsparcie lekarza psychiatry, lekarz psychiatra wspomaga terapeutów i bierze udział w pracach zespołu aktywizująco-wspierającego.

Zrealizowano także dodatkowo działania dla osób z niepełnosprawnością sprzężoną i/lub autyzmem. Dodatkowe środki finansowe pochodziły z programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem. Dzięki nim oferta terapeutyczna dla wyżej wspomnianej grupy uczestników została urozmaicona i poszerzona o dodatkowe formy zajęć i terapii.

DZIAŁANIE 6. Aktywizacja społeczna osób z niepełnosprawnością.

1. Kształtowanie i rozwijanie pozytywnych postaw wobec osób z niepełnosprawnością oraz pogłębianie wiedzy w zakresie potrzeb i praw osób z niepełnosprawnością.

W 2024 roku szkoły w Kaliszu podejmowały liczne inicjatywy mające na celu kształtowanie pozytywnych postaw wobec osób z niepełnosprawnościami oraz pogłębianie wiedzy na temat ich potrzeb i praw. Organizowano szkolny „Dzień Integracji”, obchodzono „Dzień Zdrowia Psychicznego”, organizowano spektakl „Na Niby” w ramach Europejskiego Dnia

Autyzmu, organizowano „Światowy Dzień Życzliwości”, czy też spotkania ze specjalistami. W szczególności Szkoła Podstawowa nr 17 z Oddziałami Integracyjnymi w Kaliszu odgrywała kluczową rolę w tych działaniach, w której realizowano różnorodne projekty edukacyjne i wychowawcze mające na celu integrację uczniów z niepełnosprawnościami oraz rozwijanie wśród wszystkich uczniów postaw szacunku i zrozumienia dla osób z różnymi potrzebami. W ramach tych działań organizowano warsztaty, spotkania oraz projekty, które promowały równość i integrację.

Ponadto, szkoła angażowała uczniów w różnorodne inicjatywy, takie jak wycieczki edukacyjne, konkursy oraz wydarzenia kulturalne, które sprzyjały integracji społecznej i rozwijaniu empatii wśród młodzieży. Dzięki tym działaniom uczniowie mieli okazję lepiej zrozumieć potrzeby osób z niepełnosprawnościami oraz nauczyć się, jak wspierać ich w codziennym życiu.

W 2024 r. na terenie placówki ŚDS „TULIPAN” odbywały się zajęcia integracyjne z uczniami IV Liceum Ogólnokształcącego.

2. Poprawa dostępu i rozszerzenie zakresu aktualnej informacji dla osób z niepełnosprawnością i ich rodzin na temat dostępnych programów oraz form pomocy.

Na stronie internetowej Urzędu Miasta www.kalisz.pl została zamieszczona zakładka, która zawiera informacje o dostępnych programach wsparcia dla osób z niepełnosprawnością i ich rodzin.

Podczas zorganizowanego przez Miasto Kalisz we wrześniu 2024 roku Pikniku NGO wspólnie z Festynem „Żyj zdrowo na sportowo” stowarzyszenia i fundacje wspierające osoby niepełnosprawne prezentowały swoją działalność oraz udzielały informacji dla osób z niepełnosprawnością oraz ich rodzin.

3. Wspieranie rozwoju twórczości artystycznej, aktywności kulturalnej oraz sportowej wśród osób z niepełnosprawnością.

W 2024 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach dofinansowania sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych przyznał kwotę 83.260 zł dla 3 organizacji pozarządowych, tj.:

- Klubu Sportowemu Niepełnosprawnych „START” na organizację i prowadzenie procesu szkolenia zawodników niepełnosprawnych w różnych dyscyplinach sportowych oraz organizację zawodów sportowych,
- Fundacji Inwalidów i Osób Niepełnosprawnych „Miłosierdzie” na realizację „XVIII Halowych Mistrzostw Kalisza Osób Niepełnosprawnych w Lekkiej Atletyce” oraz „XII Turnieju Kręglarskiego dla Osób Niepełnosprawnych”,
- Fundacji Dzieciom „Pomagaj” na realizację wyjazdu rekreacyjno-sportowego dla osób z niepełnosprawnością z miasta Kalisza.

W 2024 roku Miasto Kalisz współorganizowało imprezy kulturalne dostępne dla wszystkich mieszkańców, w tym również dla osób z niepełnosprawnościami, zapewniając im możliwość aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym miasta.

Galeria Sztuki im. Jana Tarasina w Kaliszu jest dostępna pod względem architektonicznym i ekonomicznym dla możliwie szerokich grup odbiorców; wstęp do Galerii jest bezpłatny, zatem znosi podstawową barierę ekonomiczną w kontakcie z instytucją kultury. Wystawy i wydarzenia (kino(na) sztuki, warsztaty, koncerty) organizowane przez Galerię są dostępne dla osób z niepełnosprawnością ruchową. Nie ma barier architektonicznych zarówno w Galerii, jak i w „Zielonej Strefie”. Galeria Sztuki im. Jana Tarasina jest przystosowana dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich – wejście do GST bezpośrednio z ulicy, bez progów, w środku pochylnia. Po wcześniejszym zgłoszeniu w GST można skorzystać z usług osoby posługującej się językiem migowym.

Galeria Sztuki im. Jana Tarasina w okresie od 21 marca do 30 sierpnia zrealizowała wystawę Alicji Bielawskiej i Teresy Starzec „Ćwiczenia z uważności” wraz z programem edukacyjnym dzięki środkom finansowym uzyskanym w pierwszej edycji Ogólnopolskiego Programu Dotacyjnego Fundacji Artystyczna Podróż Hestii „Sztuka ma znaczenie”. Galeria Sztuki realizując to przedsięwzięcie znalazła się w gronie czterech wybranych instytucji z całego kraju. Warunkiem pozyskania środków był program edukacyjny skierowany do różnych grup wiekowych, osób niepełnosprawnych, w spektrum autyzmu oraz z niepełnosprawnością wzroku i słuchu. Przestrzeń wystawiennicza oraz program edukacyjny stał się miejscem na różnego rodzaju ekspresję i doświadczenia, był strefą kształtowania wrażliwości i prowadzenia dialogu. Wszystkie warsztaty odbyły się w przestrzeni Galerii Sztuki im. Jana Tarasina.

Miejska Biblioteka Publiczna wyszła naprzeciw czytelnikom, którzy ze względu na ograniczoną mobilność spowodowaną wiekiem, niepełnosprawnością, dłuższą chorobą, opieką nad niepełnosprawnym członkiem rodziny, nie mogą osobiście przyjść do biblioteki. Bibliotekarze świadczą usługę „Tom w dom” i dostarczają książki do domów czytelników; umożliwiają im także w ten sposób założenie karty bibliotecznej. W 2024 r. pracownicy MBP odwiedzili czytelników 454 razy, wypożyczając 1603 książek. Wszystkie placówki MBP umożliwiają czytelnikom wejście z psem asystującym.

Filia nr 1 MBP dysponuje specjalnym stanowiskiem komputerowym z myszką i klawiaturą dostosowanymi dla osób niepełnosprawnych.

Z myślą o osobach z wadami wzroku Filia nr 1 gromadzi zbiory tzw. „książki mówionej” dla niedowidzących i niewidomych. Jest to blisko 984 audiobooków. Filia nr 1 ma w swoich zbiorach także książki pisane alfabetem Braille’a.

MBP w Kaliszu w ramach porozumienia ze Stowarzyszeniem Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „Larix” im. Henryka Ruszczyca dysponuje dwoma odtwarzaczami cyfrowych książek mówionych – Czytak 4 oraz dostępem do 3864 cyfrowych książek mówionych. Urządzenia są przystosowane do obsługi przez osoby niewidome i słabowidzące; są także przyjazne dla osób starszych.

W 2024 r. w Bibliotece Głównej odtwarzacze cyfrowych książek mówionych - Czytak 4 wypożyczono 6 czytelnikom, udostępniając łącznie 78 tytułów książek mówionych.

MBP umożliwiła czytelnikom, w ramach Konsorcjum Wielkopolskich Bibliotek, bezpłatny dostęp do ponad 175 tys. e-booków oraz 75 tys. audiobooków i synchrobooków z platformy Legimi.

W 2024 r. wypożyczono 8175 e-książek i 1162 audiobooków. Poza statutową działalnością kaliska biblioteka prowadzi aktywną formę promocji książki i kultury poprzez media społecznościowe. Są to m. in. blogi literackie z dodatkowymi napisami, aby mogły z nich skorzystać osoby z niepełnosprawnością słuchową.

W 2024 r. zorganizowano konkurs dla osób z niepełnosprawnościami pn. „Moje ulubione zwierzę”. Prace podopiecznych z WTZ prezentowano w dwóch placówkach MBP.

W placówkach MBP przeprowadzono zajęcia kulturalno-edukacyjne skierowane do podopiecznych WTZ i Środowiskowego Domu Samopomocy „Tulipan”. Pracownik MBP przeprowadził także zajęcia literackie dla wychowanków Środowiskowego Domu Samopomocy, którzy ze względu na schorzenia nie mogą samodzielnie dotrzeć do biblioteki.

W kaliskich bibliotekach przeprowadzono zajęcia edukacyjne oraz wykłady dla dzieci z przedszkoli i szkół podstawowych z oddziałami integracyjnymi.

W 2024 r. MBP wzięła udział w wielu plenerowych miejskich przedsięwzięciach. Kaliscy bibliotekarze promowali usługi MBP, w tym m. in. „Tom w dom” oraz akcję bookcrossingu. Stoiska biblioteki były dostępne m. in. podczas: Targów Kwiatowych i Pikniku Edukacyjnego „Back to School” na Polach Marsowych.

W 2024 roku MBP zorganizowała 7 wystaw plenerowych, które dały możliwość kontaktu z kulturą w różnych przestrzeniach miasta. Oszacowano, że te formy prezentacji zobaczyło ponad 2735 osób.

W placówkach MBP, które nie mają barier architektonicznych, zaprezentowano w 2024 r. kilkanaście wystaw. Odbyły się tam także otwarte spotkania, zajęcia i wernisaże.

W 2024 roku MBP współpracowała z Warsztatami Terapii Zajęciowej „Miłosierdzie” w Kaliszu. Podopieczni WTZ wykonywali własnoręcznie zakładki dla czytelników MBP, którzy otrzymywali je w ramach licznych akcji bibliotecznych.

Filharmonia Kaliska w ramach swojej działalności w 2024 roku realizowała założenia Programu poprzez zapewnienie dostępności udziału w koncertach osobom niepełnosprawnym. Koncerty odbywały się w budynku Wydziału Pedagogiczno – Artystycznego UAM w Kaliszu, który jest przystosowany do przyjęcia osób niepełnosprawnych. Budynek dysponuje podjazdem do wózków inwalidzkich, windą, a ponadto obsługa techniczna koncertu zawsze służy pomocą osobom niepełnosprawnym.

4. Dofinansowywanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych.

W 2024 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach środków PFRON przyznał dofinansowanie w wysokości 851.256 zł na uczestnictwo osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych dla 443 osób niepełnosprawnych wraz z opiekunami.

5. Wspieranie organizacji imprez okolicznościowo-integracyjnych.

W 2024 roku Miasto Kalisz wsparło organizację:

- Międzynarodowych Halowych Mistrzostw Osób Niepełnosprawnych w Lekkiej atletyce, w których wzięło udział 179 osób niepełnosprawnych,
- Ogólnopolskiego Memoriału Władysława Jakubka, w którym wzięło udział 70 osób niepełnosprawnych.

W 2024 roku Miasto Kalisz ufundowało:

- nagrody sportowe wypłacone w 2024 r. dla zawodnika niepełnosprawnego w wysokości 2.500 zł,
- nagrody rzeczowe dla zawodników niepełnosprawnych z okazji Podsumowania Roku Sportowego 2023 na kwotę łącznie 800 zł.

Ponadto w 2024 roku Miasto Kalisz ufundowało nagrodę rzeczową dla uczestnika Warsztatów Terapii Zajęciowej Fundacji Inwalidów i Osób Niepełnosprawnych „Miłosierdzie” w Kaliszu w wysokości 500 zł za osiągnięcia artystyczne z okazji podsumowania sezonu artystycznego 2023/2024 oraz Inauguracji Roku Kulturalnego 2024/2025.

W 2024 roku Dom Pomocy Społecznej zorganizował 93 imprezy dla seniorów i osób niepełnosprawnych. Organizowane były również akcje wspierające osoby niepełnosprawne jak: akcja pisania „Listów do świętego Mikołaja”, akcje wśród dzieci i młodzieży realizowane w formie przekazywania upominków, kartek itp. Wsparciem objęci byli wszyscy mieszkańcy DPS.

W celu zapewnienia rozwoju osobistego osób niepełnosprawnych poprzez aktywny udział w życiu społecznym, ŚDS Tulipan w różnorodny sposób wspiera i organizuje działania, mające na celu aktywne uczestnictwo uczestników w życiu społeczności lokalnej oraz wspierające integrację społeczną. Uczestnicy brali udział również w wielu imprezach organizowanych przez inne jednostki. Były to konkursy, olimpiady, zawody.

W ramach praktykowania umiejętności społecznych uczestnicy chodzili do kina, teatru, filharmonii, dokonywali zakupów itp. ŚDS zwraca szczególną uwagę na podejmowanie przez jednostkę działań przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu, między innymi współpracuje z wieloma jednostkami i podmiotami, w tym z organizacjami pozarządowymi.

Uczestnicy Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnego aktywnie uczestniczą w wydarzeniach organizowanych zarówno w COM, jak i na terenie Miasta Kalisza. Centrum współpracuje z organizacjami pozarządowymi i jednostkami miasta, organizuje dla uczestników wyjazdy integracyjne, spotkania przy muzyce, zaprasza także uczestników innych jednostek miasta np. Domu Pomocy Społecznej, Warsztatów Terapii Zajęciowej, Dziennego Domu Pomocy Społecznej, Szkół, Przedszkoli czy Domu Dziecka. Działania te integrują uczestników zarówno w ramach społeczności Centrum, jak i ze społecznością lokalną. Wspólne celebrowanie świąt, uroczystości i urodzin uczestników wpływa na scalanie społeczności Centrum, budowanie relacji między uczestnikami oraz zwiększa ich poczucie bezpieczeństwa.

6. Szkolenia dla otoczenia współpracującego z osobami niepełnosprawnymi.

Poradnia Psychologiczno–Pedagogiczna nr 1 w Kaliszu w roku 2024 roku prowadziła szkolenia i warsztaty dla nauczycieli o tematyce:

- Dziecko w spektrum autyzmu,
- Szkolenie w zakresie wiedzy o wczesnym wspomaganiu rozwoju dzieci w wieku przedszkolnym,
- Jak odczytywać i analizować orzeczenia i opinie?,
- Jak poprawić funkcjonowanie ucznia posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego?,
- Dostosowanie wymagań edukacyjnych,
- Pomoc psychologiczno-pedagogiczna w placówce.

Realizowanie sieci współpracy i samokształcenia dla pedagogów specjalnych oraz psychologów i pedagogów szkolnych i przedszkolnych liczba uczestników - 48. Tematyka spotkań:

- Dziecko z niepełnosprawnością w placówce masowej,
- Ocenianie uczniów z orzeczeniem, dostosowania (niepełnosprawność intelektualna).

Konferencje:

- Dziecko w spektrum autyzmu w edukacji włączającej – liczba uczestników – 35
- Rola nauczycieli, specjalistów oraz lekarzy we wczesnym wspomaganiu rozwoju dziecka – liczba uczestników 30

W 2024 roku w Domu Pomocy Społecznej odbywały się szkolenia online, stacjonarne, bezpłatne instruktaże i szkolenia wewnętrzne.

Kadra merytoryczna Środowiskowego Domu Samopomocy „Tulipan” wzięła udział w wielu szkoleniach o tematyce wynikającej ze zgłoszonych potrzeb, a także w warsztatach grupowych o charakterze superwizji.

7. Wspieranie grup samopomocowych oraz rozwój wolontariatu na rzecz osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

W 2024 roku Szkoła Podstawowa Specjalna prowadziła nieformalną Grupę Wsparcia „Przystań” zrzeszającą osoby niepełnosprawne oraz ich rodziny, w ramach której podejmowano działania na ich rzecz oraz realizowano wszechstronne wsparcie.

IV Liceum Ogólnokształcące wspólnie z Fundacją „Misz-Masz” realizowało wspólny projekt „Zwolnieni z teorii” - „Co to znaczy inny”.

W roku 2024 dzięki realizacji projektu pn. „Wzajemne wsparcie – działania wspomagające codzienne wyzwania członków rodzin osób z niepełnosprawnością intelektualną bądź z zaburzeniami psychicznymi” finansowanego ze środków Ministerstwa Rodziny, Pracy i

Polityki Społecznej w ramach programu „Od zależności ku samodzielności” edycja 2024 MOPS Kalisz zorganizował spotkania dla opiekunów/ członków rodzin osób z niepełnosprawnością intelektualną bądź z zaburzeniami psychicznymi. Spotkania prowadzone były przez specjalistów – psychologa we współpracy z terapeutami KIS. Wsparciem objęto 25 osób, w tym 12 osób dorosłych z niepełnosprawnością intelektualną bądź z zaburzeniami psychicznymi oraz 13 opiekunów. Zorganizowano 4 aktywności wspólne – wyjście do teatru, rekreacyjne spotkanie z alpakami oraz 2 warsztaty z muzykoterapii. Zorganizowano 16 godzin spotkań/warsztatów dla 2 grup samopomocowych prowadzonych przez 4 terapeutów zajęciowych wspomaganych 5 pracownikami socjalnymi. Podczas warsztatów podopieczni wykonali ozdoby świąteczne, przygotowali poczęstunek dla siebie oraz swoich opiekunów. Podczas zajęć zwracano uwagę na samodzielność podopiecznych, a wykonywane zadania były dopasowane do ich umiejętności. Łączna realizacja projektu wyniosła 52.743,74 zł, w tym dofinansowanie 39.943,74 zł.

Ponadto Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu w roku 2024 realizował program „Korpus Wsparcia Seniorów” organizowany przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej w ramach środków z budżetu państwa. Adresatami programu byli seniorzy w wieku 65 lat i więcej, którzy mają problemy z samodzielnym funkcjonowaniem ze względu na stan zdrowia, prowadzący samodzielne gospodarstwa domowe lub mieszkający z osobami bliskimi, które nie są w stanie zapewnić im wystarczającego wsparcia, zgłaszające się zarówno przez ogólnopolską infolinię, jak również bezpośrednio do ośrodka pomocy społecznej. Łączny koszt projektu wynosił 112.008,67 zł, w tym uzyskano dofinansowanie z budżet Państwa w wysokości 80.646,11 zł:

- Moduł I - zapewnienie wsparcia seniorom w wieku 60 lat i więcej przez świadczenie usług opiekuńczych w postaci usług sąsiedzkich. Wsparciem objęto 23 osoby. Koszt wyniósł 74.624,47 zł, w tym dofinansowanie 58.011,11 zł.
- Moduł II - poprawa bezpieczeństwa oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania dla osób starszych przez zwiększanie dostępu do „opieki na odległość” poprzez zakup tzw. opasek bezpieczeństwa wraz z systemem obsługi. Wsparciem objęto 121 osób. Koszt wyniósł 37.384,20 zł, w tym dofinansowanie